

Hakikat veyahut Hermeneu-ethics

Aylık Düşünce Fanzini | Haziran 2024

created by
Fabrika Düşünce
fabrikadusunce.com

Fanzinin Ortaya Çıkışı Üzerine

Fanzin için bir isim bulma çabasıdayken sıklıkla çevremdeki kişilerle felsefi konular üzerine şekillenen tartışmalar veya sohbetler içerisinde geçen kelimelerden bir seçim yapmamın kendi zihnimi okurlara -Heidegger'in deyişiyle- ifşa etme konusunda daha başarılı olacağını düşünerek ivedilikle isim arayışına giriştim.

İsim arayışında, benim felsefeye dair en çok sevdiğim şeyin metafizik üzerine konuşmak ve postmodernizmin metafiziğe getirdiği eleştiriler olduğundan dolayı bu minvalde bir isim seçimine gittim. Bu bağlamda, metafizik ve postmodern felsefenin dikotomisini* oluşturacak kelimeler seçerek fanzinin adını belirlemeye bir adım daha yaklaşmış oldum.

Sözün özü, Batı metafizik telakkisinin temelini oluşturan, zeminini tanrısallıktan alan *Hakikat* ve postmodernizmde Nietzscheci bir anlayışla hakikatin var-olmadığı, yalnızca bir yorum olduğunu gözeterekten, yorumbilim anlamına gelen Hermeneutic kelimesinden evrilttiğimiz *Hermeneu-ethics* (Hermeneutic ve Etik) kelimelerini seçmiş oldum.

Etik (ethics) ise, metafizik tarihindeki ilk aykırı düşünürlerden biri olan ve Etik görüşlerini çok beğendiğim Spinoza'ya yönelik saygı gösterimimdir.

*dikotomi: Felsefi bir terim olarak dikotomi; zıtlıkları/farklı kutupları göstermek, tanımlamak amacıyla kullanılır.

Fanzinin İçerięi Üzerine

Hakikat veyahut Hermeneu-ethics, bir entelektüellik çabasının nihayetinde ortaya çıkan, baskılı veya dijital ortamda ulaşılabilir olan ve ayda bir olacak şekilde yayınlanması planlanan bir düşünce fanzini­dir.

İçeriği; yazarlarımızın zihnini kurcalayan problemlerin yazıya dökülmesi ile ortaya çıkan düşün deneyi ve geçmiş, güncel veya gelecekte gerçekleşmesi öngörülen olaylar ve olgular hakkında entelektüel yorumlar getirmeye çalışmak olacaktır. Bu amacını gerçekleştiren de içeriğini konsantre tutarak mümkün olduğunca geniş bir kitleye felsefi metin okuma hazzını tattırmayı ve sevdirmeyi istemektedir.

Yazılan içeriklerde bahsedilen kaynaklar dışında ek kaynak bahsedilmeyecek olup

derin okuma yapmak isteyen kişiler,

kendi metinlerini yayınlamak isteyen kişiler,

üzerine yazılmasını istediği konuları belirtmek isteyen kişiler,

metinler üzerine eleştiride bulunmak isteyen kişiler,

bahsedilen sebeplerden ötürü iletişime geçmek için; iletisim@fabrikadusunce.com adresine mail atabilirsiniz.

Fanzinin Bu Ayki İçerik Başlıkları

➔ Batı Metafiziğinde Ontoteoloji Kırılımı: Parmenides

➔ İkincil Doğa Algısının Bir Eleştirisi

➔ İktidarın Kaynağını Mitos'tan Logos'a Geçişte Aramak

➔ İletişim Kargaşasında Kaybolan Toplum

| Aporia

Batı Metafiziğinde Ontoteoloji Kırılımı: Parmenides

Heidegger, Batı Metafiziğine dair getirdiği eleştiride onun varlığı unuttuğunu; varlığı kabaca bir teoloji tarihi olarak okuduğunu belirtmektedir. Bunu, *ontoteoloji* olarak tanımlar.

Biz de bu metinde ontoteolojinin kırılımı olan, varlığın 2500 yıl boyunca Batı Metafiziği içerisinde unutulmasına sebep olan ontoteoloji perspektifinin hakim görüş olmasını sağlayan (ve amacına ulaştığını düşündüğümüz) Parmenides'i ele alacağız.

Parmenides, felsefe tarihinde Platon ile birlikte çok yoğun şekilde karşılaştığımız *episteme-doxa* ayrımının ortaya çıkmasını sağlayan düşündürür. Şöyle ki; kendisinden önce -özellikle Herakleitos'la birlikte- ortaya atılan felsefeler *arkhe*'yi fenomenlerin görüngüleri üzerinden aradığından dolayı neredeyse salt bir *doxa* üzerine inşa edilmişken Parmenides ve temsilcisi olduğu Elea Okulu bunu kırmış ve dikotomik karşıt kutbu olarak kabul ettiğimiz *episteme* üzerinden bir felsefe yapmıştır.

Episteme ile yapılan felsefe; Heidegger'in getirdiği ontoteoloji eleştirisinin adında bulunmasa dahi yine de onun temel noktalarından biridir çünkü; *doxa*'nın karşısına konumlandırılan bu kutup üzerinden yapılan felsefe bizi ontoteoloji'ye ulaştırır.

Parmenides, görünüş üzerine yorum yapılarak erişilen bir varlık bilgisinden ziyade görünüşün ötesinde olan metafiziki bir Tanrıça tarafından kendisine ulaştırılan varlık bilgisinden söz eder.

Bu varlık bilgisi Elea Okulu Ksenophanes'in antropomorfik tanrı tasavvuru ve Homeros & Hesiodos kozmogonisine dair yaptığı eleştirilerin ışığında daha da açıklayıcı olmaktadır.

Burada bir parantez açarak Aristoteles'e bir atıfta bulunarak Homeros ve Hesiodos'un ilk filozof oldukları kabulü ile devam etmek bizim metnimizdeki argümantasyonumuzun lehine olacaktır. Şöyle ki; Homeros ve Hesiodos'un yaptığı, yukarıda bahsedildiği üzere bir kozmogoni tasavvurudur. Kozmogoni ise insanın evreni ve varlığı anlamlandırması amaçlı geliştirilmiştir. Bu ise bir apaçık bir ontoloji çalışmasıdır aslında.

Ksenophanes ve Parmenides'in felsefelerini daha yakından tanımak ve metnin devamını anlamlandırabilmek için fabrikadusunce.com/metafizik bağlantısını takip ederek buradaki metinleri okuyabilir ve sonrasında fanzine kaldığınız yerden devam edebilirsiniz.

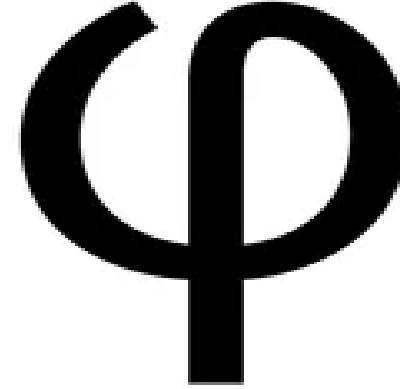
Elea Okulu'nun bu iki düşünürü neticesinde şunları söyleyebilmekteyiz:

İnsan da diğer her şey gibi bir fenomendir ve görüngüseldir. Haliyle insan, diğer görüngüler üzerinden yola çıktığı şeylere dayanarak evrenin oluşumunu ve her şeyi oluşturan ana maddeyi bulamaz. Böyle bir madde de yoktur zaten çünkü evren; ne sonradan var olmuştur ne de varlığı sona erecek bir şeydir, aksi halde evren diğer tüm *doxa* unsurları gibi hiç var olmadığı bir t_1 zamandan var olduğu t_2 zamana geçmiş ve yine var olmayacağı bir t_3 zamana doğru yol almakta olurdu.

Yukarıdaki akıl yürütme bize; varlığın bir olduğunu, ezeli ve ebedi olduğunu, onun bilgisinin değişmez ve sabit olduğunu sunmaktadır. Parmenides'in görüşleri ile birlikte episteme-doxa dikotomisi artık bizlerin gözlemleyebileceği bir hale gelmiş olur.

İlk filozoflar ve doğa filozoflarının odaklandığı doxa eksenli ontoloji; Parmenides'in Ksenophanes'in geliştirdiği teolojinin üzerine inşa ettiği episteme eksenli ontolojiye karşıdır. Yani bahsettiğimiz episteme-doxa.

Bu ikilem, ilerleyen yüzyıllarda felsefe tarihinde Platon kırılımı ve kendisinden sonra gelen filozoflar için sürekli bir kutup yıldızı teşkil eden felsefi sistemi ile birlikte insanın varlığı unutulmuş, Ksenophanesçi bir biçimde salt ilahı akıl olarak tanımlanabilecek bir Tanrı'ya içkin hale getirilmiş ve insan, mitos'tan logos'a (veya birincil doğadan ikincil doğaya) geçişte kazandığı biricikliğini, evrendeki nesnelerin üstünde bulunan tek özneliğini içkin olduğu bir Tanrı'ya kaptırmış ve diğer fenomenlerden farksız hale gelmiştir. İşte Heidegger de aslında tam olarak ontoteoloji derken bunu kastetmektedir.

Doğa: İkincil Olanın Eleştirisi

Önceki yazımızda mitos'tan logos'a geçiş sırasında belirtmiş olduğumuz birincil ve ikincil doğa üzerine odaklanmak ve ikincil doğa görüşüne dair dar çerçeveli bir eleştiri getirmek amaçlı bu metin oluşturulmuştur.

Birincil ve ikincil doğa.. Kabaca, doğa kelimesi, kullanılan değerleri; Birincil ve ikincil olan sıfatı ise bu değerlerin oluşmasının nasıl olduğunu tanımlamaktadır.

Birincil doğa, değerlerini doğada bulan, ortaya çıkışı için insana ihtiyaç duymayan unsurları tanımlarken; ikincil doğa değerlerini insani olan üzerinden kazanan unsurları tanımlamaktadır. Yani; daha da basitleştirecek olursak birincil doğada nesne olan insan, ikincil doğada özne olan insan anlayışını gözlemlemek mümkündür. Haliyle insanın özneliği üzerinden şekillenen bir doğa sınıflandırması da (1) doğa karşısında özne konumuna ilk yükseliş olan ve (2) ilk kırılım olan mitos'tan logos'a geçişte gözlemlenebilmektedir.

Birincil ve ikincil doğanın özellikleri, Pythagorasçıların mitos ve logos'u tanımlamak için geliştirdiği diyadlar (karşıtlıklar) tablosu üzerinden çıkartılabilir.

MİTOS	LOGOS
Unlimited Sınırsız	Limited Sınırlı
Even Çift	Odd Tek
Many Çok	One Bir
Left Sol	Right Sağ
Moving Dinamik	Resting Statik
Curved Eğimli	Straight Düz
Darkness Karanlık	Light Aydınlık
Bad Kötü	Good İyi
FEMALE KADIN	MALE ERKEK

Bu tablo, Batı Metafizik tarihini anlamak için incelendiğinde karşımıza şu sonuç çıkar: Sol sütunun ihtiva ettikleri; 'mitos, doxa, doğa, birincil doğa, kadın ve beden' iken sağ sütunun ihtiva ettikleri 'logos, episteme, insan, ikincil doğa, erkek ve akıl'dır.

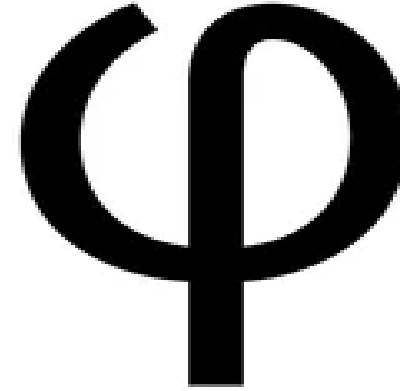
Bu metnin başlığı olan "Doğa: İkincil Olanın Eleştirisi" ise şimdi başlamaktadır.

Görüldüğü üzere ikincil doğa, episteme'yi ihtiva etmektedir ve metafizik tarihini de episteme üzerinden şekillendirmektedir. Oysa iki metne bölerek Nisan ve Mayıs 2024 tarihli fanzinlerimizde yayınladığımız “Felsefe Tarihi ve Beden” başlıklı metnimizde, metafizik tarihinin doxa üzerinden de okunabileceğini ve bu okuma neticesinde ortaya çıkan durumun ikincil doğa perspektifindeki (Hristiyan teolojisinin ve Hegelci tarih felsefesinin de belirttiği gibi) ilerlemeci bir tarih anlayışına zıt olarak birincil doğa anlayışında bulunan döngüsel bir tarih anlayışı ile sonuçlandığını serimlemiştik.

Vaziyet böyle olunca şu an içerisinde bulunduğumuz çağdaş - postmodern dönemin döngüsel bir tarih anlayışına göre yeni bir döngünün başı olduğu; tüm meta-anlatıların yıkılmış olduğu ve herhangi bir somut veya soyut ‘iktidar’ın mevcut olmadığını söylemek yanlış olmaz.

Peki bundan sonra ne olacak? Gerek döngüsel gerekse ilerlemeci tarih anlayışına göre yaşanacak yeni bir kırılım ile birlikte tekrar mitik bir önem kazanacak olan yeni bir “iktidar” sembolü ve meta-anlatı ortaya çıkacak. Fark ise şurada; bu yeni iktidar sembolü, döngüsel tarih anlayışına göre yerini bir başkasına teslim etmeyecek; ilerlemeci tarih anlayışına göre ise yeni çağın ihtiyaçlarına göre biçim değiştirecek.

Sanıyorum tarih birincil doğanın mı yoksa ikincil doğanın mı haklı çıktığını felsefe ve dünya tarihinde gerçekleşecek iki yeni kırılımın ardından gösterecek..

İktidarın Kaynağını Mitos'tan Logos'a Geçişte Aramak

“Bir canlı, sırf insan olduğu için diğer varlıklardan daha fazla hakka nasıl sahip olur?” biçimindeki sorular aslında bir şeyin kaynağına yönelik bir arayıştır. Özellikle de iktidar, egemenlik ve kanunların kaynağını arayış en yakın tarihli kaynaklara göre Antik Yunan'dan günümüze kadar tartışılmalıdır. Antik Yunan'da ise bu tartışmaları en çok Aristoteles'in yaptığı bilinmektedir.

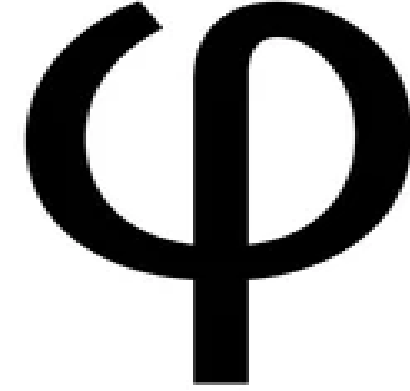
Aristoteles, insanın *zoon politikon* bir varlık olarak varoluş biçimlerinden birinin de siyasi/politik olduğunu vurgulamıştır. Siyasi/politik bir varlık olan insanın ise iktidar mefhumu ile içli dışlı olduğunu ve bu iktidarın, egemenliğin ve kanunların kaynağının ne olduğunu sorgulamıştır. Nitekim Aristoteles'in bu sorgulamalarında vardığı sonucun basitçe bunların kaynağının toplumsal bir Eudaimonia durumuna ulaşmak olarak tanımladığını belirtebiliriz.

Biz ise bu yazımızda iktidarın kaynağını mitos'tan logos'a geçişte veya birincil doğadan ikincil doğaya geçişte bulmaya çalışacağız. Bir önceki metinde belirttiğimiz diyadlar tablosu bizim metafizik tarihini anlamamızı sağladığı kadar iktidarın, egemenliğin ve kanunların kaynağının Antik Çağ'da nereye bağlandığını anlamamızı da sağlayacaktır.

Birincil doğa, cinsiyetler arasında ve sosyal yaşamda bir eşitlik, doğaya içkin olma hususları ile özetlenebilir. Burada bir eşitlik ve doğaya içkinlik olduğundan dolayı açık bir iktidar ve egemenlik bulunmadığı ve doğayla uyumlu bir ilişki içerisinde yaşandığı gözlemlenebilir. İktidarın ve egemenliğin yokluğu ve uyumlu bir ilişki de haliyle uyulması gereken tepeden inme *resmî* kanunlara ihtiyaç duyulmasını engellemektedir. Nitekim diyadlarda da görebileceğimiz üzere burada hem insanlar arası hem de doğa ve insan arasında bir “sınırsız”lık durumu vardır. Antik Çağ'daki toplumların -özellikle de Antik Yunan'dakilerin- uzun süreli ve güçlü iktidarların mevcut olmayışı, görece küçük topluluklar halinde yaşamış olmaları da bu durumun güzel bir örneği olarak verilebilir.

İkincil doğada ise karşımıza artık insan ve insan ile ilişkili olanlar çıkar. Üstelik burada insan doğaya karşı hiyerarşik bir üstünlüğe sahiptir ve onu dize getirmek, kendisine bir anlamda teba etmek istemektedir. İşte iktidar ve egemenlik arzusu karşımıza insanlığın eski efendisinin artık yeni kölesi oluşunda yatar. Tahakkümde bulunma aşkıyla yanıp tutuşan logosantrik insan, hem doğa ile hem de kendi arasında uyması beklentisiyle ikincil doğanın bir unsuru olan iktidar erki tarafından oluşturulmuş, tepeden inme *resmî* kanunlar aracılığıyla bir “sınır” çizmek istemektedir. Yukarıda verilen örneğe istinaden bu geçişin ardından Antik Yunan'daki iktidarların ve devletlerin daha büyük, daha güçlü, daha uzun vadeli ve dönemin şartlarına göre en demokratik yönetim biçimlerine sahip olmalarının da açıklanabilmesi mümkündür.

Görüldüğü üzere, çağımızda anladığımız kadarıyla iktidar olma, egemen olma durumlarının mitos'tan logos'a veya birincil doğadan ikincil doğaya geçişle belki de en makul ve diğer tüm arayışlara zemin teşkil eden açıklaması yapılabilmektedir çünkü; bu geçiş ve yeni dönem, arayış sonucunda halihazırda belirlenmiş kaynakların tekrar yorumlanmasını sağlamakla birlikte yeni arayışların da nasıl bir izleği takip edeceğini ve paradigmasını belirlemektedir.

İletişim Kargaşasında Kaybolan Toplum

Bölüm I - Dil ve Yapısal Dönüşümü Üzerine

Dil, insanda duygu ve düşünce aktarımını sağlayarak tarih boyunca iletişimin temeli olmuştur. Kùltürler arasında ortak ve kendine özgü işleyiş kuralları ve ilkeleri olan dil; değişime ve alışverişe açık, canlı ve doğal bir olgudur. Farklı toplumlarda farklı şekillerde sistemleşmiş olan diller, toplumsal kimliğin de önemli yapılarından biridir. Sesler harfleri, harfler kelimeleri, kelimeler çeşitli anlamlar kazanarak kavramları oluşturur ve hepsini kapsayan dil; insanların yaratılmış diğer canlılardan -ilkel yollar ve içgüdüler- farklı olarak gelişmiş bir düzeyde iletişim kurmalarına olanak sağlar.

Dilin yapısal ve anlamsal evrimini anlayabilmek için geçirdiği değişimleri tarihsel süreç içerisinde irdelemek gerekir. Bu bakımdan dil, kümülatif bir şekilde gelişen insanlık medeniyeti içerisinde gelişmiş; tarih ilerledikçe karmaşık ve sistematik bir yapı halini almıştır. Bu değişiklikleri ses bilgisi, morfoloji, semantik gibi dil bilim alt disiplinlerinde görmek mümkün.

Dil tarihini çağlar bağlamında inceleyecek olursak:

(1) Proto (ön) insan dili sürecinde dil henüz yazın düzeyinde gelişmediğini ve bu dönemdeki insanların daha çok basit sesler ve vücut hareketleri ile iletişime geçtiğini arkeolojik kazılarda öğrenebiliyoruz. Sınırlı seslerin ve basit kelimelerin kullanıldığı bu çağda insanoğlu, doğal ortamdaki yaşam koşullarına adapte olabilmek için karmaşık aletler tasarlarken çevresindeki kişiler ile iletişime geçmiştir. Sosyal bir yapısı olan insanın tek başına devam edememesi sonucu dil zorunlu olarak ortaya çıkmıştır.

(2) Antik dönemde, sosyal yaşantıdaki eylemlerin (ticaret, ibadet vb.) gelişmesiyle birlikte insanlık medeniyeti, sözlü dildeki iletişimin somutlaştırılması ve korunması gerektiğinin farkına varmıştır. Bu kaos halinden çıkmak için Sümer devleti sistematik çalışmalara başlamıştır. İcat edilen yazının insanlık tarihinin dönüm noktalarından biri olduğu aşıkardır ve bu dönemde dilin söz dizimlerinin (cümle yapısı) belirginleştiği, kelime yapılarının ise geliştiği gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, yazının icadı dilin yapısal olarak olgunlaşmasına da önemli katkılarda bulunmuştur. Yazılı dil, insanların düşüncelerini daha ayrıntılı bir şekilde aktarabilmesine ve bilgilerin nesiller boyu saklanmasına imkan tanıyarak medeniyetlerin ilerlemesinde kilit rol oynamıştır.

(3) Tarihte biraz daha ileriye gidip Orta Çağ dillerini analiz edecek olursak toplumsal “cinsiyet” rollerinin dönemin dil bilgisine yansıdığını görebiliriz. Bu durum, cinsiyet ayrımının sadece biyolojik bir olgu olarak kalmayıp sosyal ve kültürel bir yapıya bürünmesi olarak değerlendirilebilir. Bunun dışında, tarım toplulukları ile birlikte gelişen feodal düzenin egemen olduğu bu dönemde bölgelerin bağımsız yapısı, şive ve lehçe farklılıklarının oluşmasında önemli rol oynamıştır. Dil felsefesi bakımından incelediğimizde her bölgenin kendine özgü bir dil geliştirmesini yerel ve kültürel özelliklerin dile yansımaları olarak yorumlayabiliriz.

(4) Rönesans dönemi ile birlikte Avrupa’da yaygınlaşan matbaa, standart bir dilin oluşmasında ve bilginin yaygınlaşmasında bir dönüm noktası olmuştur. Coğrafi keşifler sonrası artan ticaret hareketleri ve tüccar sınıfının zenginleşmesi, matbaanın geliştirilip yaygınlaşması ve uzun yıllar süren savaşlar sonrası büyük çaplı bir kültürel etkileşim yaşanmıştır. Bu kültürel etkileşim, dilde de kendini gerçekleştirmiş ve bu dönemde diller diğer dillerden kelime almıştır. Gittikçe daha da gelişen ve derin anlamlar kazanan düşünce anlamsal olarak da ileri seviyelere ulaşmıştır.

Şimdi ise kültürel ortamın, sanatın ve düşüncenin desteklenmesi ile 17. yüzyılın büyük düşünürü Descartes’ın “cogito, ergo sum.” sözü ile ortaya attığı, düşünce tarihinde devrim oluşturan temaların dilde anlamsal olarak neleri değiştirdiğini inceleyelim: Bireyin varlığını düşünce düzeyinde dönemin kilise gerçekliğinden farklı olarak sisteme oturtulması ve aktarılması, insanoğlunun kendine olan güvenini arttırıp pekiştirmiştir. Birey, artık özne olarak vardır ve kendi aklı üzerinde tam kontrole sahiptir. Böylece insanı evrenin merkezine alan bir anlayış gelişmiş ve diğer düşünürler de retorik faaliyetlerini bu anlayış üzerinden yürütmüşlerdir. Bu bağlamda düşünürlere ekstra bir parantez açmak gerekirse, dili hümanist bir anlayışla kullanmışlar ve insanlar üzerinde güçlü bir etki bırakmak için yeni dilin özelliklerinden faydalanarak metaforlar ve sanatlı tamlamalar kullanmışlardır. Rönesans çağı ile birlikte artık dil, göndergesel işlevinde sistematik bir şekilde kullanılmaya başlandı. Ortak bir dili kullanan matbaa ile düşünürler kendi ideolojilerini çok geniş kitlelere ulaştırabildi.

1950’li yıllar ve sonrası postmodern çağda ise yapısal olarak dilbilgisi kuralları büyük ölçüde sabitlense de 2. Dünya Savaşı sonrası düşünce üzerinden büyük anlatılara sahip olan çoğu ideoloji yok olmuştur. Yüz milyona yakın insanın ölümü, insanları büyük anlatılara ve evrensel doğrulara karşı çıkmaya yöneltmiştir. Bu noktada evrensel doğruların olmaması oldukça karmaşık bir yapıya ulaşan dilde çok anlamlılığın ve farklı perspektiflerin öneminin artmasına sebebiyet vermiştir.

Yazının ikinci bölümünde bu çok anlamlılığın ve perspektiflerin iletişimde ne gibi kargaşalara neden olduğunu yorumlayacağız.

Bölüm II - Çağımızda Yok Edilerek Kontrol Edilen Dil

Dil postmodern dönemde daha parçalı ve heterojen bir yapıdadır. Buna birçok neden sayılabilir. Postmodernizm ve küreselleşme sonrası yazılı ve sözlü dilde farklar azalmış ve konuşma dili yazın diline girmiştir. Dilbilimsel açıdan post-yapısalcı anlayış benimsenmiş ve dilde sabit bir anlamın olmadığı, kişilerin yorumlarına göre anlamların değişeceği anlayışı kabul edilmiştir. Bu noktada öne çıkan filozoflardan biri olan Derrida 'yapısöküm' (deconstruction) kavramı ile dilin anlamının sürekli olarak kaybolduğunu ve yeniden inşa edildiğini şu alıntıda vurgular:

"Her metin, içinde barındırdığı anlamların sonsuz bir şekilde ertelenmesini ve yerinden edilmesini içerir."

Dilin tek anlamlılığının postmodern paradigmada reddedilmesi aynı zamanda çağdaş insanın evrensel doğrularını da öldürmektedir. Düşünce üzerinde büyük bir öneme sahip olan dil için ünlü dilbilimci Wittgenstein şu cümleyi kuruyor: "Dilimin sınırları, dünyanın sınırlarıdır."

"Dil salt çoğunluk tarafından sonsuz bir boşluğa mahkum edildiğinde çağdaş insan da aynı şekilde sonsuz bir boşluk içerisinde tıkanıyor"

Postmodern toplumun meta inançlara olan inancını yitirmesi, kitle iletişim araçları ve medyanın günlük hayatta çok önemli yerlere sahip olması ile birlikte "icat edilen doğrular" -Baudrillard'ın tanımı ile gerçekliğin yerini almış kopyalar- medya üzerinden boşlukta olan insana aktarılıyor ve algı yönetimi süreci başlıyor. Sosyolojik perspektiften bakıldığında, postmodern toplumlarda dil, toplumsal kimliklerin ve güç ilişkilerinin bir aracı olarak görülmektedir. 8 milyar insanın yaşadığı bu toplumda Foucault kitleleri Panoptikon'da yaşayan mahkumlara benzetir. Panoptikon, merkezi bir gözetleme kulesinden tüm mahkumların izlenebileceği bir hapishane tasarımıdır. Foucault'ya göre, dil bir iktidar aracı olarak işlev görür ve bireylerin düşüncelerini ve davranışlarını kontrol eder. "Dil, iktidar ve bilgi sistemlerinin bir parçasıdır ve bu sistemler aracılığıyla bireylerin düşünce ve davranışları kontrol edilir."

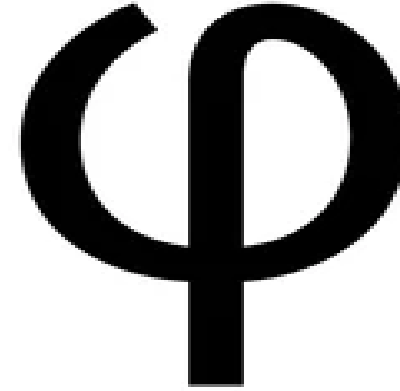
Postmodern dil, ayrıca medya ve teknolojinin etkisiyle hızla değişen ve küreselleşen bir yapı kazanmıştır. İnternet ve sosyal medya, dilin kullanımını ve yayılımını dramatik bir şekilde değiştirmiş, dilin küresel bir düzeyde etkileşime açık hale gelmesine neden olmuştur. Bu süreçte, dilin yüzeyselliği ve anlık anlam üretimi öne çıkmış, dilin derinlikli ve karmaşık yapıları yerini daha kısa ve hızlı iletişim biçimlerine bırakmıştır. Birbirlerinin yerine kullanılan kelimeler, insan ilişkilerinde yanlış anlaşılmalara sebebiyet vermiş ve bireyselliğin pik yaptığı dünya düzeninde bireyler arası sağlıklı duygu ve düşünce aktarımını neredeyse imkansız hale getirmiştir.

Sonuca bağlayacak olursak; bu makalede, dilin yapısal ve anlamsal dönüşümünü tarihsel bir perspektiften ele alarak, postmodern çağda dilin nasıl yok edilerek kontrol edildiğini inceledik.

İlk bölümde, dilin tarih boyunca geçirdiği yapısal ve anlamsal değişiklikleri analiz ettik. Antik dönemlerden modern zamanlara kadar dilin evrimi, toplumsal, kültürel ve teknolojik değişimlerin etkisiyle şekillendi.

İkinci bölümde, postmodern çağda dilin nasıl kontrol edildiğini ve anlamının nasıl manipüle edildiğini ele aldık. Medya ve teknolojinin etkisiyle dilin yüzeysel ve anlık iletişim biçimlerine yöneldiği, bunun da bireylerin düşünce ve davranışlarını kontrol etme aracı olarak nasıl kullanıldığını inceledik.

Sonuç olarak dil; hem bir iletişim aracı hem de bir kontrol mekanizması olarak toplumsal yapının merkezinde yer almaktadır. Bu dönüşüm süreci, dilin zenginleşmesi ve çeşitlenmesi kadar, onun manipüle edilmesi ve iktidar ilişkileri tarafından şekillendirilmesini de içermektedir.

Okuduđunuz için teŖekkürler.

Gelecek sayıda görüşmek üzere!